

**DRAMA EN THEATER
EEN BIBLIOGRAFIE VOOR NOORD- EN ZUID-NEDERLAND**

Annick POPPE

Afllevering 23

I. WETENSCHAPPELIJKE TEKSTEN

a. boeken

Mijlpalen van de muziek, Brussel, Harenberg, 3 delen.

Theater mens en wereld beelden. Nederlands Toneel Gent 1985-1990, Gent, 1991, 270 pp. (ISBN 90 5349 022 1) zie bespreking in dit nummer.

BROUWERS (Toon) e.a., *Vlaams Theaterjaarboek 1990-1991*, De scène vzw, Antwerpen, 1991, 146 pp. Zie bespreking in vorig nummer.

ROBINS-LANDON (H.C.), *1791 - Mozarts laatste jaar*, vertaald door Jet Van der Mijn, Baarn, Sesam, 1991 (3) (ISBN 90-246-4806-8)

ROBINS-LANDON (H.C.) [red.], *Het Mozart Compendium*, Baarn, Tirion, 1990 (ISBN 90-5121259-3)

SIX (Gerrit), *Het Mortier-tijdperk. Kroniek van een krachtmeting*, Roeselare, Roularta Books, 1991, 175 p. (ISBN 90-7241185-4)

b. bijdragen in tijdschriften, jaarboeken en verzamelwerken

ALBACH (Ben), "Just a lifetime ago, after all. The International Theatre Exhibition in Amsterdam, 1922", *Tijdschrift voor Theaterwetenschap*, 8 (januari 1992), nr. 30, pp. 11-19.

Voor Ben Albach, toen veertien, was het bezoeken van de Amsterdamse Internationale Theatertentoonstelling van 1992 een echte revelatie : hier maakte hij kennis met de geheime, magische wereld van het theater. In 1934 zou hij in hetzelfde museum een historische tentoonstelling over het theater in Nederland organiseren. Hoewel de indrukken van toen natuurlijk werden bijgekleurd door ervaringen achteraf, is de invloed van Jacques Copeau wellicht het belangrijkste gebleken.

ALBACH (Ben), "Frits Lensvelt en Nell Bronger", *Tijdschrift voor Theaterwetenschap*, 8 (januari 1992), nr. 30, pp. 43-44.

Frits Lensvelt — samen met Wijdeveld verantwoordelijk voor de uitwerking van de Internationale Theatertentoonstelling van 1992 in Amsterdam en een fervent aanhanger van de ideeën van Appia — en zijn echtgenote de kostuumontwerpster Nell Bronger, werkten een tijd samen met Willem Royaards' theatergezelschap. Smaakmakende mise-en-scènes in dit verband zijn Vondels *Gijsbrecht van Amstel* (1912) en Shakespeares *Twelfth Night* (1916).

ALEXANDER (Eric), "The 1922 exhibition — thoughts of a museum man. Discovering how to put the theatre on display", *Tijdschrift voor Theaterwetenschap*, 8 (januari 1992) nr. 30, pp. 21-25.

De Theatertentoonstelling van 1922 in Amsterdam wordt gekenmerkt door een aantal opmerkelijke vernieuwingen, zoals daar zijn de hoogst interessante presentatie van het materiaal in speciaal daartoe getransformeerde ruimtes en de nadruk op het internationalisme, wat ervoor zorgde dat de tentoonstelling uitgroeide tot een ideeënforum waarin de vooraanstaande Europese en Amerikaanse theatermakers met elkaar werden geconfronteerd.

AUFDERHEYDE (Erick), "Betekenen! Beckett, iets betekenen? Over de dionysische aspecten van zijn werk", *Bzzlletin*, 22(1992), nr. 193, pp. 16-23.

Beckett schrijft in de tegenwoordige tijd: zijn personages zijn zich van hun vergankelijkheid bewust. Als alle zekerheden wegvallen wordt het leven een bizar raadsel, een vreemde lachspiegel waarin de mens compleet alleen achterblijft.

BANERJEE (A.), "Stir within stasis in *Waiting for Godot*", *English Studies*, 72(1991), nr. 6, pp. 520-529.

In *Wachten op Godot* geeft Beckett niet alleen een theatrale vorm aan de conclusies waartoe de filosofen van het existentialisme kwamen, hij gaat nog verder. Terwijl zij nauwelijks een uitweg zagen blijft hij geloven in de vrijheid van de menselijke geest, die hem in staat stelt de wereld waarin hij leeft in beweging te brengen.

BERNLEF (J.), "Becketts adem", *Bzzlletin*, 22(1992), nr. 193, pp. 31-34.

Beckett boeit vooral in zijn humor; net als van dat van Laurel en Hardy gaat van zijn oeuvre een troostende werking uit. Vaak eisen zijn stukken een enorm vakmanschap van acteurs en regisseur; *Breath*, een van zijn kortste teksten, vormt hierop geen uitzondering.

BLOEMEN (Fien), "Er zijn weer grote verhalen aan het ontstaan. Over nieuwe, of liever: open dramaturgie", *Toneel Teatraal*, 122 (1992), nr. 1, pp. 22-27.

De nieuwe, postmoderne dramaturgie is een open dramaturgie; zoveel mogelijk verschillende betekenissen worden losgeweekt, zoveel mogelijk werelden opgeroepen. Het verhaal wordt niet langer door de voorstelling zelf bepaald, maar ontstaat in het hoofd van de toeschouwer, die een verband legt met eigen herinneringen en associaties.

BROUGH (Neil), "But who is Azdak ? The main source of Brecht's *Der Kaukasische Kreidekreis*", *Neophilologus*, 75(1991), nr. 4, pp. 573-580.

Dat de beginscène van *Der Kaukasische Kreidekreis* zich in Babylon afspeelt is geen toeval. Waarschijnlijk haalde Brecht de naam van Azdak en bovendien de inspiratie voor nog een aantal elementen in het stuk uit de Perzische poëzie en geschiedenis.

BUTLER (F.G.), "Erasmus and the deaths of Cordelia and Lear", *English Studies*, 73(1992), nr. 1, pp. 10-21.

Lear, "de oude Adam", die aan het begin van het stuk zijn naderende dood aankondigt en hoopt dat hij rustig zal kunnen sterven, wacht nog een apocalyptische confrontatie met een leed dat hem in de dood van Cordelia tot een nieuw bewustzijn van zijn bestaan zal brengen.

CARPENTIER (Scott), "Sade and the problem of closure : keeping philosophy in the bedroom", *Neophilologus*, 75 (1991), nr. 4, pp. 519-528.

La philosophie dans le boudoir (1782-1789) van de Sade, een libertijnse aanvulling op *L'Emile* van Rousseau, bevat een zevental vaag theatrale dialogen tussen een jong meisje en een aantal personen die haar sensuele en morele educatie op zich nemen. Ook hierin toont de Sade zich een provocateur, die zich constant op de rand van de samenleving bevindt.

CLAES (Viktor), "Honderd Jaar Pär Lagerkvist", *Streven*, 59 (1991-92), nr. 5, pp. 417-425.

Centrale thema's in het werk van Pär Lagerkvist, wiens honderdste geboortedag in 1991 werd herdacht, zijn de strijd tegen kwaad en geweld en de geloofsproblematiek. Behalve een vruchtbaar romanschrijver en dichter was hij ook een belangrijk expressionistisch vernieuwer van het toneel (o.a. *De laatste mens*).

DAALDER (Joost), "The role of Isabella in *The Changeling*", *English Studies*, 73 (1992), nr. 1, pp. 22-29.

De rol van Isabella in *The Changeling* van Middleton en Rowley kreeg tot op heden weinig aandacht; nochtans helpt juist haar gezond verstand ons om de waanzin (en dat is toch het thema van het stuk) van Beatrice beter te begrijpen.

DE BRUYNE (Paul), "Tone Brulins wonder wereld. Een theatermaker tussen woord en beeld", *Etcetera*, 9(1992), nr. 36, pp. 16-18.

DE GRAAF (Rob), "Pleidooi voor een avant-garde van de twijfel", *Toneel Teatraal*, 122(1992), nr. 3, pp. 15-18.

Dat er niet zo meteen een (politiek) alternatief voor onze maatschappij is, hoeft daarom nog niet te betekenen dat de avant-garde dood is. De nieuwe kunstenaar, gedreven door twijfel en mededogen, blijft immers de avant-garde van het engagement.

DE ROECK (Jef), "Kaaitheater, kunstenaarscentrum. Een daad van bewuste weerstand", *Ons Erfdeel*, 35(1992), nr. 1, pp. 57-65.

Als reactie op de viering van 100 jaar K.V.S. vond in 1977 in Brussel het eerste Kaaitheaterfestival plaats. Na tien jaar groeide het Kaaitheater onder impuls van Hugo De Greef uit tot een productiecentrum, dat het ganse jaar actief blijkt en zorgvuldig uitgekozen artiesten de beste werkomstandigheden garandeert. Ook als organisator geniet het internationale faam.

DE VISSER (Jacques), "Waarop wachten? Over de symboliek in *Wachten op Godot*", *Bzzlletin*, 22(1992), nr. 193, pp. 24-30.

Al wachten Vladimir en Estragon op Godot, toch kan niet worden ontkend dat ze eveneens een afspraak hebben met elkaar. Dat ze een pseudoduo (Estragon emotioneler, aardser dan de rationele Vladimir) zonder hoop of verlangens vormen, maakt echter dat ze uitgroeien tot prototypes van een negatief levensbeeld.

DE VOS (Jozef), "Arca-teater 1950-1990", *Kultureel Jaarboek voor de Provincie Oost-Vlaanderen 1990*, Gent, pp. 96-98.

In de loop van de 40 jaar van zijn bestaan groeide Arca, gesticht door Dré Poppe als Toneelstudio'50 van een avant-gardegezelschap uit (sinds 1973 neemt Jo Decaluwé de leiding waar) tot een van de belangrijkste en veelzijdigste theaters in Vlaanderen, dat het fascinerende experiment niet schuwt.

DE VOS (Jozef), "Het toneellevens te Gent 1989-1990", *Kultureel Jaarboek voor de Provincie Oost-Vlaanderen 1990*, Gent, 1992, pp. 76-85.

Ook tijdens het seizoen 1989-90 was het Gentse theaterlevens vrij gediversifieerd. Het N.T.G. (en Dirk Tanghe) brachten enkele veelgeprezen producties voor een groot publiek; de immense ruimte van het Tolhuiscomplex bood hierbij een interessante uitdaging. Dat Arca nog steeds met problemen omtrent de continuïteit van het artistieke beleid worstelt, stond enkele voortreffelijke ensceneringen niet in de weg. Zowel Eva Bals Speeltheater als Oud Huis Stekelbees brachten producties die ook een volwassen publiek aanspreken.

DEN BOEF (August Hans), "Wachten op de uitgever. Over onbekend werk van Beckett", *Bzzlletin*, 22(1992), nr. 193, pp. 93-97.

Niet alle teksten van Beckett vonden dadelijk hun weg naar een uitgever; een voorbeeld hiervan is het toneelstuk *Eleutheria*, geschreven twee jaar voor *Wachten op Godot*. Talrijke manuscriptversies en voorstudies van wat dan wel gepubliceerd werd, biedt heel wat interessante informatie over zijn manier van werken.

DOMDEY (Horst), "Opdat er iets komt moet er iets gebeuren. Heiner Müller — de laatste dichter van de klassenstrijd", *Toneel Teatraal*, 122(1992), nr. 2, pp. 24-31.

Als voormalig DDR-schrijver heeft Heiner Müller de controversie nooit geschuwd. Centraal in zijn werk staat de problematiek van de relatie tussen slachtoffer en dader (o.a.

Mauser). Zijn denken past in een traditie waartoe ook Ernst Jünger en Carl Schmitt behoren.

ENGELBERTS (Matthijs), "Beckett en het rijk der fabelen", *Bzzlletin*, 22(1992), nr. 193, pp. 3-8.

Om de figuur van Beckett bestaan nogal wat misvattingen; ook zijn thematiek is niet zo monolithisch als men geneigd is aan te nemen. Aangezien taal bij voorbaat onbetrouwbaar is, rest zijn personages enkel de keuze tussen liegen of zwijgen.

EVERSMAN (Peter), "H.Th. Wijdeveld and the international exhibition of 1922. Wijdeveld as architect of the exhibition", *Tijdschrift voor Theaterwetenschap*, 8(januari 1992), nr. 30, pp. 27-41.

De architect H.Th. Wijdeveld, secretaris van het organiserend comité 'Kunst aan het volk' van de internationale Theatertentoonstelling in 1922 in Amsterdam, heeft als geen ander zijn stempel op het uiteindelijke resultaat gezet. Bovendien maakten zijn internationale contacten een vlotte en ruime samenwerking mogelijk.

FRANK (Anita), "Overleven in Duitse vermomming. De omzwingingen van het jiddisje theater", *Toneel Teatraal*, 122(1992), nr. 1, pp. 9-12. (gevolgd door een recensie van Max Marian over het Internationaal Jiddisj Festival in Amsterdam)

Aan de oorsprong van het jiddisje theater liggen de Poeriemspielen in de achttiende eeuw. Het eerste Jiddisje theatergezelschap werd in 1876 in Roemenië opgericht; sindsdien kende het Jiddisje theater ondanks felle vervolgingen een belangwekkende ontwikkeling. Zo kende het na de Russische revolutie van 1917 een tijdje een ongekennde bloei en werden het Moskou Jiddisj Staatstheater en de Vilna Troup (o.l.v. David Herman) wereldberoemd.

GOEDEME (Guido), "Het amateurtoneel in Oost-Vlaanderen 1982-1990", *Kultureel Jaarboek voor de Provincie Oost-Vlaanderen*, Gent, 1992, pp. 66-75.

Een analyse van de kwaliteit van het Oostvlaamse amateurtoneel in de periode 1982-1990 leert dat 15% van de voorstellingen behoren tot de eerste van de vijf door de provincie bepaalde categorieën. Typerend is dat stukken uit het wereldrepertoire niet uit de weg worden gegaan en daarenboven hoog scoren, terwijl zowel kwaliteit als insceneringswijze van Vlaams werk opvallend laag is. Interessant is de evolutie van een realistische vormgeving naar "het alluderende, suggestieve".

HAASEN (Richard), "Ernst Stern's Design for Max Reinhardt versus Expressionism at the Amsterdam exhibition of 1922", *Tijdschrift voor Theaterwetenschap*, 8 (januari 1992), nr. 30, pp. 83-101.

Op de Amsterdamse tentoonstelling van 1922 werd de inbreng van Max Reinhardt beperkt tot zijn samenwerking met de neo-romantische ontwerper Ernst Stein. Aan zijn rol als voorloper van het expressionisme en vernieuwer van de Kammerspiele werd door de organisatoren van Kunst aan het Volk, die deze vormen als 'elitair' bestempelden, ten onrechte voorbijgegaan.

HISGEN (Ruud) en Van der Weel (Adriaan), "Becketts goddeloze komedie", *Bzzlletin*, 22(1992), nr. 193, pp. 9-15.

Misschien omdat Hij er zo afwezig in lijkt, staat God centraal in Becketts oeuvre, waarin de innige verstrengeling van dood en leven het belangrijkste thema is. Zijn protagonisten zoeken voortdurend naar de betekenis van het leven, stellen zich vragen over wat komt na de dood. Mede door de talrijke verwijzingen naar Dante past zijn werk perfect in de westerse christelijke traditie.

KAAL (Ron), "Kunst is geen doekje voor het bloeden", *Toneel Teatraal*, 122(1992), nr. 3, pp. 24-27.

Elke avant-garde draagt een destructief element in zich; aan de basis staat het romantische ideaal van originaliteit en vernieuwing. De grote taak van de kunstenaar is het onbekend maken van het bekende.

KOSTERS (Onno), "Beckett in Nederland : still stirring", *Bzzlletin*, 22(1992), nr. 193, pp. 64-71.

Becketts werk heeft in Nederland altijd een vrij grote weerklank gevonden; de hier geciteerde essays, recensies en kritieken getuigen van een levendige polemiek.

KOSTERS (Onno), "Beckett-vertalingen in Nederland. Chronologisch (op jaar van Nederlandse uitgave)", *Bzzlletin*, 22(1992), nr. 193, pp. 93-97.

MEIJER DREES (Marijke), "Vaderlandse heldinnen in belegeringsstukken", *De Nieuwe Taalgids*, 85(1992), nr. 1, pp. 71-82.

De belegering van Haarlem (1572/73) en Leiden (1574) werd in de zeventiende en achttiende eeuw in een vrij groot aantal toneelstukken geëvoceerd. In sommige daarvan gaat de aandacht naar vrouwelijke heldinnen, die hoewel ze aanvankelijk nogal verschillend worden voorgesteld, na een tijdje uitgroeien tot stereotiepe voorbeelden van deugd, zelfopoffering en vaderlandsliefde.

MINAHEN (Charles D.), "Crime : a floating signifier in Sartre's *Les Mouches*", *Neophilologus*, 75(1991), nr. 4, pp. 529-538.

Het woord 'crime' heeft te maken met de schreeuw van ontzetting die een daad die om wraak roept meebrengt. Gaat het er in Aeschylus' *Oresteia* om hoe de maatschappij een reeks van moorden die als gevolg van een vete zijn ontstaan tot staan wil brengen, in *Les Mouches*, Sartres *Oresteia*, komt de nadruk volkomen op de individuele vrijheid en verantwoordelijkheid te liggen.

OFFERMANS (Cyrille), "De blik scherp voor het dichtbije", *Toneel Teatraal*, 122(1992), nr. 3, pp. 19-24.

De meeste ideeën van de historische avant-garde zijn door de hedendaagse amusementsindustrie gerealiseerd of liever geperverteerd. Het enige wat overblijft is dat elk waar kunstwerk voortaan vanuit een nulpunt dient te vertekken. Wanneer normen niet

langer aan de kunstgeschiedenis kunnen worden ontleend, blijft het ware doel het herstel van de authenticiteit.

OGDEN (Dunbar H.), "Edward Gordon Craig en Sheldon Cheney : the creative and the orderly mind", *Tijdschrift voor theaterwetenschap*, 8(januari 1992), nr. 30, pp. 47-64.

In 1914 schreef de Amerikaan Sheldon Cheney een artikel over E. Gordon Craig; in 1922 ontmoette hij hem op de Internationale Theatertentoonstelling in Amsterdam. Wat daarvan rest is een vinnige, maar hoogst interessante correspondentie tussen beide persoonlijkheden die van 1912 tot 1930 duurde en een verhelderend licht werpt op hun beider ideeënlevens.

REDANT (Frans), "Het N.T.G. bestaat 25 jaar", *Kultureel Jaarboek voor de Provincie Oost-Vlaanderen 1990*, Gent, 1992, pp. 86-96.

Sinds zijn ontstaan in 1965 is het N.T.G., dat tot op heden negen directieformules heeft gekend, erin geslaagd een eigen profiel te verwerven en een solide publiek uit te bouwen. Zijn er van de ruim 200 produkties die het in die tijd heeft gebracht natuurlijk wel enkele mislukt — dat theater steeds als een onderdeel van het maatschappelijke gebeuren werd beschouwd heeft ervoor gezorgd dat experimenten nooit uit de weg werden gegaan —, andere hebben Vlaamse of zelfs internationale (*Lysistrata*) theatergeschiedenis gemaakt.

SERGOORIS (Gunther), "Den seligen Göttern, wie geht's ? Der Ring der Nibelungen in de kunst", *Etcetera*, 9(1992), nr. 36, pp. 4-7.

SHERB (Victor I.), "Wordly and sacred messengers in the Digby Mary Magdalene", *English Studies*, 73(1992), nr. 1, pp. 1-9.

In de 15de eeuwse Digby *Mary Magdalene* komt alle nadruk te liggen op de rol van de hoofdfiguur als brengster van het goede nieuws. De eerste getuige van Christus' verrijzenis groeit hierin uit tot een vroeg christelijke missionaris.

SLAGTER (Eric), "De vriendschap van Sam en Bram", *Bzzlletin*, 22(1992), nr. 193, pp. 72-79.

Via Geer Van Velde maakte Beckett aan het einde van de jaren dertig in Parijs ook kennis met diens broer, de kunstschilder Bram Van Velde. Hun vriendschap zou jaren blijven duren.

SNELLER (A. Agnes), "De koninglycke harderin Aspasia, 'ter leringh ende vermaack", *Literatuur*, 9(1992), nr. 2, pp. 73-79.

Jacob Cats' verhaal van de herderin Aspasia, dat in 1656 in de Amsterdamse schouwburg in première ging, kan men ondanks enkele bezwaren — zo speelt het zich grotendeels af aan het hof — toch als een pastorale beschouwen. De maatschappij wordt erin geïdealiseerd; bepaalde gedragslijnen op weg naar het dan wel burgerlijke huwelijk — voor mannen wezenlijk anders dan voor vrouwen — worden subtiel uitgewerkt.

TER HORST (Anke), "Organizing the 1922 exhibition", *Tijdschrift voor theaterwetenschap*, 8(januari 1992), nr. 30, pp. 71-80.

Hoewel de reactie in de pers overdonderend was, bleef de publieke belangstelling voor de Internationale Theatertentoonstelling van 1922 in Amsterdam (een initiatief van Fr. Mijnsen, in opdracht van 'Kunst aan het Volk' uitgewerkt door Wijdeveld en Lensvelt) vrij beperkt. De werkelijke betekenis van deze tentoonstelling was dan ook dat zij uiting gaf aan een vast geloof in de mogelijkheden van het theater, dat tot op heden inspirerend kan werken.

THEYS (Frank), "Lied van mijn land", *Etcetera*, 9(1992), nr. 36, pp. 8-13.

VAN DE KAMP (Truusje), Weinig talent voor geluk. De congenialiteit tussen Samuel Beckett en Jacoba Van Velde", *Bzzlletin*, 22(1992), nr. 193, pp. 80-87.

Met zijn vertaalster Jacoba Van Velde, overigens zelf een niet onverdienstelijk auteur, voerde Beckett een vrij intensieve correspondentie. Zo berichtte hij haar uitvoerig over de vorderingen in zijn werk en moedigde hij haar activiteiten als schrijfster aan. Daarenboven was zij het die zijn (toneel) oeuvre in Nederland introduceerde (o.a. als dramaturge bij de toneelgroep Studio).

VAN DEN DRIES (Luk), "Het theater van het spelend bewustzijn", *Toneel Teatraal*, 122(1992), nr. 2, pp. 11-15.

Nieuwe jonge Vlaamse theatergroepen als Stan, Cie. De Koe en Van Dijk, Turbiasz en Dehollander zoeken elk naar een nieuwe, aparte stijl. Toch vinden ze elkaar in hun voorkeur voor een sterk gefragmentariseerde voorstelling en een compromisloos streven naar autonomie, dat men als "artistieke agitprop" (p. 15) kan omschrijven.

VAN GENT (Pieter), "An unfinished *Liturgie*; Natalia Goncharova at the Ballets Russes", *Tijdschrift voor theaterwetenschap*, 8 (januari 1992), nr. 30, pp. 105-118.

Belangrijk als poging tot vernieuwing van het danstheater was ongetwijfeld *Liturgie* van Serge Diaghilev, opgevat rond 1915, waarvoor de Russische kunstenaars Natalia Goncharova kostuums en decorelementen in kubistische stijl ontworpen heeft. Dat het project nooit van de grond kwam, heeft er wellicht mee te maken dat de dansers zonder muzikale begeleiding zouden optreden, wat werkelijk revolutionair kan worden genoemd.

VAN SLOOTEN (Johanneke), "De meerstemmigheid van Beckett", *Bzzlletin*, 22(1992), nr. 193, pp. 37-42.

Altijd heeft Beckett grote belangstelling gehad voor muziek; vaak wordt de handeling van zijn toneelstukken geplaatst in een heel precies omschreven minimale klankwereld. Vele van zijn teksten klinken als Ierse muziek, hebben een balladeachtige cadans. Het samengaan tussen tekst(ratio) en muziek(gevoel) vormt zelfs soms een thema op zich.

c. proefschriften (academiejaar 1990-91)

VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL

met dank aan Mevr. C. LEBON

BONGAERTS (Gudrun), *K. Stanislavski en J. Grotovski : acteeropleidingen in theorie en praktijk* (Germaanse filologie)

BONGAERTS (Jacques), *Een inleidende blik in het komische teksttheater. Een vergelijking tussen Aristofanes en Brecht* (postgraduaat vrijetijdsagogiek)

CARLIER (Vera), *Hedendaagse moderne dans : een kunst op het podium én/of video* (communicatiewetenschap)

HELLINCKX (Bart), *Bestaat er avant-gardetheater in Columbus, Ohio ? Een voorbeeld* (communicatiewetenschap)

LONCIN (Tine), *Twee voorstellingsruimten en een mountainlanguage van Harold Pinter* (postgraduaat vrijetijdsagogiek)

SCHNEIDER (Iselore), *Keine grüner Ideologie im Werke Bertolt Brechts mit besonderer Berücksichtigung seiner Lyrik und des Erstlings "Baal"* (Germ. Fil.)

THOMAS (Jozef), *De herwerking van klassieke stukken : een verbetering of een verslechtering ?* (postgraduaat vrijetijdsagogiek)

VERSTRAETE (Isabelle), *Participatietheater : Jerzy Grotowski en zijn invloed* (communicatiewetenschap)

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN

Met dank aan prof. dr. L. LAMBERECHTS

DE LENTACKER (Luc), *Maatschappelijk geëngageerd theater. Invloed van B. Brecht op het politiek denken en maatschappelijk toneel* (politieke wetenschappen)

DHONDT (Heidi), *Frauenbild : Bild der Frau. Untersuchung zu der Präsentation der Frau in Heiner Müllers 'Zement'* (Germaanse filologie)

SMEERS (Katrien), *'Theater : een feest' . Promotie voor het theater in Vlaanderen. Een toetsing van de praktijk aan de theorie* (communicatiewetenschappen)

VAN WELDEN (Rik), *De verfilming van Vlaams toneel (1920-1990)* (communicatiewetenschappen)

UNIVERSITEIT GENT

BOGAERTS (Véronique), *Ouyang Yuqian. Beschouwingen over het Chinese drama* (Oosterse filologie)

BOGHAERT (Jo), *"Familiedrama". Bespreking van het toneelstuk van Cyriel Buysse, met verwijzingen naar "Se non è vero"* (Germ. fil.)

BROUWERS (Antoon), *Jeugdtheater te Antwerpen. 1940-45. Deel I: De Zonnebloem en Het Jeugdtheater* (speciale licentie in drama en theater)

DE BORGHGRAVE (Christian), *Cyriel Buysse en het Saint-Simonisme. Een ideeënhistorische studie van een aantal vroege werken* (spec. lic. in de historische en vergelijkende literatuurwetenschap)

DEVEUGLE (Anja), *"Amphitryon 38" de Jean Giraudoux. Aspects hypertextuels, thématiques et stylistiques* (Romaanse fil.)

HAVEBEKE (Walter), *Ontspanningsleven en overheid te Gent 1770-1820* (geschiedenis)

KIELEMOES (Oswald), *Strindberg en Nietzsche* (spec. lic. in drama en theater)

LANCKMAN (Claudine), *Productieverslag van Franz Marijnens en encscenering van "Lange dagreis in de nacht" van Eugene O'Neill in de KVS-Brussel* (spec. lic. in drama en theater)

ROSSON (Rita), *Louis de Meester. "La grande Tentation de Saint-Antoine. De Grote Verzoeking van Sint-Antonius"* (musicologie)

SCHOKKAERT (Benny), *De mosterdpot op de stekelbeestafel. Een repertoireonderzoek naar de literair-dramaturgische inspratiebronnen van het Vlaamse kindtheater (1980-1990)* (spec. lic. in drama en theater)

VAN DE MOERE (Kurt), *Het volkstoneel van Henri Van Daele* (Germ. fil.)

VANDENWEGHE (Dominique), *Omtrent Catharina of Catharina Beersmans (1845-1899) en het 19de-eeuwse toneellevens* (Germ. fil.)

VAN GEETERUYEN (Pascal), *"Elektra" in Antwerpen. Een verslag van de voorbereiding en een theaterwetenschappelijke analyse van de "Elektra"-produktie in de Vlaamse Opera, speelseizoen 1990-1991, in een regie van Nuria Espert* (spec. lic. in drama en theater)

II. DRAMATEKSTEN

a. boeken

BERNHARD (Thomas), *Heldenplatz*, vertaald door Tom Kleijn, Amsterdam, International Theatre & Film Books en Den Haag, Het Nationaal Toneel, 1991, 137 p. (ISBN 90-6403-265-3)

HERZBERG (Judith), *Een goed hoofd*, Amsterdam, International Theatre & Film Books en Orkater, 1991, 89 p. (ISBN 90-6403-277-7)

KOLTES (Bernard-Marie), *Roberto Zucco*, vertaald door Thérèse Cornips, Amsterdam, International Theatre & Film Books en Toneelgroep Amsterdam, 1991, 91 p. (ISBN 90-6403-376-9)

KOMMERIJ (Bert), *Bot*, Amsterdam, International Theatre & Film Books en Rotterdam, Fact, 1991, 63 p. (ISBN 90-6403-274-2)

PEETERS (Bart) en Leyers (Jan), *Dokter De Vuyst, een medische musical*, Antwerpen, Dedalus, 1992, 88 p. (ISBN 90-5281-059-1)

SENS (Mike), *De verschrikkelijke doe-het-zelver*, vertaald door Lambert Van Heere, oorspronkelijke titel *Le terrible bricoleur*, Bussum, De Toneelcentrale, 1991, 62 p. (ISBN 60-6315-064-4)

SHAKESPEARE (William), *Hamlet*, vertaald door Johan Boonen, Acco, Leuven en Amersfoort, 1991, 181 p. (ISBN 90-334-2447-9)

SIERENS (Arne), *Boste*, Antwerpen, Dedalus, 1992, 48 p. (ISBN 90-5281-066-4)

SOPHOCLES, *Filoktetes*, vertaald door Gerard Koolschijn, Amsterdam, International Theatre & Film Books en Toneelgroep Amsterdam, 88 p. (ISBN 90-6403-275-0)

STRIJARDS (Frans), *Vier toneelstukken (Hitchcocks driesprong, Gesprekken over G., Het syndroom van Stendhal en Toeval, Voorval)*, Amsterdam, International Theatre & Film Books en Art & Pro, 1991, 233 p. (ISBN 90-6403-235-1)

VAN BOKHOVEN (C.), *Ijsbloemen*, Bussum, De Toneelcentrale, 94 p. (ISBN 90-6315-057-1)

VANHOLE (Kamiel) en DE JOSSELIN DE JONG (Laura), *Landschap van Laura*, Antwerpen, Dedalus, 1992, 40 p. (ISBN 90-5281-060-5)

VAN VELDHUIZEN (Martin), *Eten*, Amsterdam, International Theatre & Film Books en Carrousel, 1991, 61 p. (ISBN 90-6403-273-4)

Vier theatermedaillons (3 BIC(s) ET 1 P.C.) Een Vlaamse onderneming (met *Ava en Silvana en Greta op de Olympus* van Eric De Kuyper, *All over the place* van Guido Van Heulendonk, *Een ouderwetse romance* van Pol Hoste en *Land van belofte* van Rita Demeester), Antwerpen, Dedalus, 1992, 128 p. (ISBN 90-5281-068-0) (i.s.m. het Nieuwpoorttheater)

VON KLEIST (Heinrich), *Penthesilea*, vertaald door Gerrit Komrij, Amsterdam, Meulenhoff, 1991, 114 p. (ISBN 90-290-2503-4)

WILDE (Oscar), *Een ideale echtgenoot*, vertaald door Laurens Spoor, oorspronkelijke titel *An ideal husband*, Amsterdam, International Theatre & Film Books en Den Haag, Het Nationaal Toneel 1991, 159 p. (ISBN 90-6403-264-5)

b. in tijdschriften

BRULIN (Tone), "De nacht van de brandende apen", in : *Etcetera*, 9(1992), nr. 36, pp. 19-32.